

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/44421,Zaklady-Mechaniczne-Zamech-im-gen-Karola-Swierczewskiego-w-Elblagu.html>
04.05.2024, 16:11

Zakłady Mechaniczne Zamech im. gen. Karola Świerczewskiego w Elblągu

Hasło wydrukowane w **Tom III**

Zakłady Mechaniczne Zamech im. gen. Karola Świerczewskiego w Elblągu, największe i najważniejsze przedsiębiorstwo w mieście, powstałe na miejscu pruskiego kompleksu stoczniowego *Schichau*. W 1837 Ferdinand Schichau założył warsztat mechaniczny w Elblągu, produkował i konserwował urządzenia przemysłu rolnego, maszyny parowe i prasy hydrauliczne; w 1854 zbudowano stocznię, w której produkowano statki, urządzenia okrętowe i lokomotywy, z czasem okręty dla pruskiej marynarki wojennej. Od 6 VIII 1945 stocznia nr 16 Zjednoczenia Stocznii Polskich, produkowano konstrukcje stalowe dla firm budowlanych oraz klocki hamulcowe i ruszty dla PKP; 15 IX 1948 przemianowana na Zakłady Mechaniczne im. gen. Karola Świerczewskiego, 17 VII 1949 r. pożar w hali nr 20 doszczętnie strawił narzędzia (m.in. obrabiarki i strugarki), spowodował nagonkę UB i aresztowanie pracowników pod zarzutem sabotażu i współpracy z zagranicznym wywiadem w tzw. Sprawie Elbląskiej. Wielu z nich odsiedziało niesłuszne wyroki pozbawienia wolności, anulowane w 1956. Od I. 50. produkowano gł. turbiny parowe, ponadto wyposażenie okrętowe i przekładnie zębate; od 1952 zakład znany jako Zakłady Mechaniczne Zamech im. gen. Karola Świerczewskiego.

3 X i 2 XI 1970 kilkunastu pracowników z powodów płacowych podjęło kilkugodzinne protesty. 14–20 XII w zakładzie trwał strajk pod przewodnictwem brygadzysty Mariana Dąbrowskiego. Część pracowników uczestniczyła w demonstracjach 16–18 XII, 82 z nich trafiło do aresztu. 21 i 22 XII grupa pracowników przekazała zakładowej PZPR petycję, wysuwając żądania ekonomiczne i domagając się m.in.

uwolnienia aresztowanych; 9 i 11 I oraz 1, 4, 5 i 8 II 1971 w zakładzie odbyły się krótkie strajki popierające wysunięte żądania. 25 VI 1976 w Zamechu strajkowały 2253 osoby, na ok. 10 tys. zatrudnionych; inicjatorów strajku – kierowców Jana Gorgola i Ryszarda Czarskiego zwolniono z pracy.

20 VIII 1980 strajk w zakładzie podjęło ok. 1,2 tys. pracowników, 22 VIII powołano KS, którego przew. został Józef Gburzyński; po konsultacjach z załogą KS zarządził strajk rotacyjny, który kontynuowano do podpisania porozumienia gdańskiego. 1 IX załoga Zamechu przystąpiła do pracy; KS rozwiązał się 3 IX, w tym samym dniu powołano Zakładowy [Komitet Załozycielski](#) z przew. J. Gburzyńskim. Reprezentantami Zamechu w MKZ w Elblągu zostali: Eugeniusz Borczak, Edmund Bednarek, J. Gburzyński, Ryszard Kozioł. 1 X 1980 Andrzej Krupa i Waldemar Szadkowski weszli w skład prezydium MKZ, osobami współpracującymi zostali Ryszard Demel i J. Gburzyński. 24 XI 1980 wybrano KZ z przew. J. Gburzyńskim; w prezydium: Zenon Perwenis, Antoni Borowski, E. Borczak, E. Bednarek, Stanisław Tomusiak i Ryszard Pepliński. Od X 1980 wydawano „Zamechowski [Biuletyn](#) Informacyjny” (redagowany przez Mirosława Tajera i A. Borowskiego). W powołanym 31 VII 1981 ZR Elbląg znaleźli się A. Borowski i Z. Perwenis.

W stanie wojennym internowano W. Szadkowskiego, R. Demela, Z. Perwenisa i E. Bednarka. 14 XII 1981 w Zamechu wybuchł strajk okupacyjny, który pod presją komisarzy wojskowych oraz dzięki rokowaniom ks. Romualda Zapadki zakończył się tego samego dnia podpisaniem kompromisowego porozumienia. Reprezentanci Zamechu uczestniczyli w tworzeniu elbląskiego podziemia; kluczowe role odgrywali m.in. J. Gburzyński i Ryszard Stolarowicz. 3-5 V 1982 po manifestacjach patriotycznych w Elblągu zatrzymano 334 osoby, w tym 40 pracowników zakładu. Podwyżka wynagrodzenia zadecydowała, że Zamech nie przyłączył się do strajku w VIII 1988. 12 IX 1988 wznowiono wydawanie biuletynu informacyjnego „S” w Zamechu – „Zamechowiec” (redaktor nacz. Stanisław Romański). 13 X 1988 powołano Komitet Organizacyjny „S”, przew. S. Romański; w składzie komitetu znaleźli się m.in.: R. Kozioł,

Zdzisław Leszczak, Tadeusz Niedźwiedź i Waldemar Matejak. Po ponownej rejestracji „S” w 1989 przew. KZ w został S. Romański. W wyborach 4 VI 1989 senatorem RP wybrano wieloletniego pracownika Zamechu A. Borowskiego.

3 IV 1990 Zamech przekształcono w Elbląskie Zakłady Mechaniczne Elzam; s prywatyzowane 1 V 1990 jako międzynarodowy ABB Zamech Ltd.; od 10 V 2000 francuski Alstom Power Sp. z o.o.; od 2015 roku General Electric Power Sp. z o.o. Oddział w Elblągu. W 2018 w elbląskim oddziale GE Power zatrudnionych było ponad 800 osób, w tym 250 członków „S”.

Krzysztof Filip | Karol Nawrocki

[Elbląg, Region Elbląski](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)